

Boldog újévet!

Remegő kézzel fogjuk le a haldokló 1938. esztendőnek a szemét. Mint az emberi haldoklásnál is, megremeg a lelünk és riadtan kérdezzük: quid de nocte? Mi lesz az éjszakából? Mit hoz a jövő? Vajjon meghozza-e az emberiség békéjét? Meghossza-e a lelkek nyugalmát? Meghossza-e a szeretetet, melyet mindenki hirdet, de oly kevesen valósítanak meg? A szociális igazságnak földi értelemben való megközelítése; embertársainak a sokat hangoztatott „testvér” szó igazi melege; a kenyéradó belátó bérpolitikája; a gazdagnak anyagiasságtól mentes és az elcseszettek tisztességesen támogató lelkülete; a gögösnek szerény-sége... stb. mind-mind a vágyakozások és lehetőségek távoli ködében, egy szebb és boldogabb világnak a képét festik elénk.

A népek, nemzetek életében is az egyének, a társadalomnak a szelleme adja meg az állam politikájának irányvonalát. A kultúra és technika csodálatos fejlődésével mintha parallel haladna az emberi ész szertelensége; az igazi tudósok, bölcsök csodálatos alkotásait mintha a szerénytelen vakmerők vabank játéka csupán hatalmi célokra használná fel és mintha az igazság egyet jelentene az erősebbel. Az Isten és felebarát iránti szeretet minden erkölcsi rendnek alappillére és mégis a XX. században e két főparancs ellen vétkeznek a legtöbbit. Mintha a tudományok fejlődése a természetfölötti világ ignorálását idézné elő és lélek nélkül igyekeznék megoldani olyan problémákat, melynek tehetőzetét csak a lélek legszebb virága: a szeretet adhatja meg.

Tagadhatatlan, hogy a szociális törvények és rendeletek soha nem remélt tömege igyekszik min-

denüti a katasztrófa felé haladó, gyűlölködő emberiség sorsát megjavítani. Ez sikerrel is járna, ha a különféle népek és nemzetek életében volna egy összekötő és mindenekfelett álló kapocs: a hit, mely nem uralkodni, és maga alá gyűrni, hanem szeretetben egyesíteni akar minden földi teremtményt,

denüti a katasztrófa felé haladó, gyűlölködő emberiség sorsát megjavítani. Ez sikerrel is járna, ha a különféle népek és nemzetek életében volna egy összekötő és mindenekfelett álló kapocs: a hit, mely nem uralkodni, és maga alá gyűrni, hanem szeretetben egyesíteni akar minden földi teremtményt,

denüti a katasztrófa felé haladó, gyűlölködő emberiség sorsát megjavítani. Ez sikerrel is járna, ha a különféle népek és nemzetek életében volna egy összekötő és mindenekfelett álló kapocs: a hit, mely nem uralkodni, és maga alá gyűrni, hanem szeretetben egyesíteni akar minden földi teremtményt,

denüti a katasztrófa felé haladó, gyűlölködő emberiség sorsát megjavítani. Ez sikerrel is járna, ha a különféle népek és nemzetek életében volna egy összekötő és mindenekfelett álló kapocs: a hit, mely nem uralkodni, és maga alá gyűrni, hanem szeretetben egyesíteni akar minden földi teremtményt,

1939.

előadás! Ha a szerző vak, mi is játszunk szerepünket behunyva szemmel, úgysem történhetik velünk egyéb, csak ami számunkra megíratott...

Ha azonban úgy érezzük, nem bírjuk tovább, nyissuk ki szemünket és függesszük tekintetünket a csillagokra, — csak onnan, a magasból meríthetünk erőt, kitartást és hitet, hogy a számunkra megírt tragédiát, vagy komédiát tovább játszassuk...

Egynéhány percre azonban tegyük félre a melancholikus töprengéseket s ezen a helyen, ahol egész esztendőben meghittent eldiskurálnak egymással e sorok írója és az olvasó, kívánjunk egymásnak szépen, őszintén boldog újévet, mint az jó barátokhoz illő.

Ahogy most írok és képzeletben megjelenik ez a kis parcellája „A Munka”-nak, ahol soraim majdnem hétről-hétre megjelennek, valami fehér ürességet látok és az az érzésem támad hirtelen, hogy ezt a fehér ürességet nem is én töltöm ki írással, gondolatokkal, problémákkal, hanem maga az élet, a mindennapi élet. Ep ezért, kívánhatnék-e az olvasónak és magamnak is jobbat, kedvesebbet az új esztendőre, mint azt, hogy ezt a fehér kis szigetét a lap betűtengerének ne árnyékolják be soha súlyos problémák, sötét bánatok, fájó keserűségek, hogy meghitt beszélgetésünk e megszokott helyen mindig kedves, jól-és vidám témák körül forogjon?

Mert hiszen, amilyen a tenger, olyan a sziget. Nézzétek a zord északi tengerek kopár, vigasztalan, sivár szigeteit és nézzétek a déli óceánok pompás, virágzó, dus és vidám sziget paradicsomait. Egészen bizonyos, hogy ha a betűtengert, mely ezt a kis betűszigetet körül fogja, a boldogabb, könnyebb, nyugodtabb élet enyhe hullámai simogatják, akkor ez a kis sziget is csak virággal,

Hisszük, hogy a ma még forrongó és nagy katasztrófák előjelét látó világ az utolsó percekben észbekap és békés eszközökkel — összefogva — igyekszik megoldani az emberiség általános vándorlását.

Ezért ne csak imádkozzunk, hanem dolgozzunk is!

gyümölcscsel, dallal és mosollyal várja azt, aki partjain kiköt egy pillanatra pihenésre, elmélkedésre. Ha tehát beszélgetésünk vidám és gondtalan lesz ezen a helyen, ez azt jelenti, hogy egyébként sem lesz okunk az életre panaszkodni.

Amilyen a tenger, olyan a sziget, de amilyen a sziget, olyan a tenger. Ezt ugyanis mondhatjuk, hogy amilyen az élet, olyan az a hang, amelyen róla beszélünk. Adja a jó Isten, hogy az új esztendőben beszélgetésünk hangja ne legyen sóhajlás, ne legyen sirás, hanem ujjongó éles dallama csendüljön ki belőle a diadalmas életnek, az újjászületett emberiségnek, a lelkek megbékülésének, Hazánk megújításának és megnagyobbodásának és végre-végre a felebaráti szeretet meleg napsütésének.

A magam részéről ilyen értelemben kívánok mindenkinek:

Boldog új esztendőt!

(—ány.)

Emlékek sirja...

Egy kis ócska dobozban
Összegyűjtve szépen,
Fekszik egy csomó régi holmi,
Jó néha őket kicsomagolni.

... az első nagyfiús kabátról,
Egy szentkép, ... az öszejü öreg apától.
Egy zsebkendő, ... egy édes kislány jutalma,
Egy rajzlap, ... rajt festett körte, alma,
Egy bélyeg, ... a legjobb barától cseréltem,
Egy fénykép Anyámról, ... kiért éltem,
Tarka diszgyölyök, ... préselt gyöngyvirág,
Bennetek él... egy egész kis Világ.
Egy ócska kis dobozban
Összegyűjtve szépen, ...
S miért is sajnálnék
Pár könnycseppet tőle, ...
Hiszen ez a multam... temetője!

Bujócska.

Bujócskát játszom
Kisgyerek módjára,
Menekülve bujok
A bánat elől.
Nem akarom, hogy megtaláljon,
A bánat... engem félek... megöl
Kérem ezért, hogy hunyja be a szemét,
S nekem hátat fordítva álljon, ...
Mert szeretnék elbujni... úgy előle,
Hogy soha meg ne találjon!

Visnovszky László.

A Salgótarjáni Szent Erzsébet Nőegylet a losonci szegényekért.

Még a „Müncheni Egyezmény” utáni első napokban elhatározta a Nőegylet Kis Lajosné elnök indítványára, hogy minden erejével és áldozatával ki fogja venni részét a megintzolt, kifosztott lelki magyartestvéreink megvizsgálásában. Egyesületünk célja ugyanis mindig: a szegényeken segíteni.

Nem tudtuk még akkor, mennyiben s mikor van valóságga husz éves, könyves nagyunk, hisz az számunkra még csak igéret volt, amiért előbb küzdeni

sem lehetett addig mosolyogva...
...és a legújabbak, amíg drága...
...és a legújabbak, amíg drága...

Ami nem tartozik még eddigben...
...és a legújabbak, amíg drága...
...és a legújabbak, amíg drága...

De mi tradíciókhoz hiven a Szent...
...és a legújabbak, amíg drága...
...és a legújabbak, amíg drága...

teni, sőt, hogy kettős legyen az öröm, egy másik, hasonló Egyesület keretében. Ezért választottuk ki a — hozzánk legközelebb eső — Losonci Szent Erzsébet Nőegyletet.

Ők boldogan vették ezt tudomásul, sőt személyesen eljöttek hozzánk, bítvak, kértek, vártak bennünket, hogy annyi náluk a lerongyolódott szegény, hisz az idegen uralom az ő szociális összefogásukat is mint nemzeti kérdést kezelte és ahol csak lehetett, megbenította.

Hogy ekeszítettük adományainkat, testvéri szeretetünk tanúságul, személyesen szándékoztunk elvinni hozzájuk.
Traum Peter esperes, igazgató és Kis Lajosné elnök vezetésével a hó 14-én, délután indult el Nőegyletünk kicsi csapata — prios — és szociális munkásokkal, melegen dobogó, még priosabb szívünkkel, — hogy mi is bevonuljunk a losonci szegények és testvéregyesület szívébe.

Maga az utazás is megható volt számunkra, amikor elhagadtunk a régen — vagy többek által soha — nem látott kedves tájak, kicsi falvak és Fülek vára mellett, de örökre felejthetetlen élmény marad a losonci fogadtatás és ott eltöltött pár óra.

Az állomáson — dr. Gilier Jánosné elnökkel az élen — az Egyesület vezetője fogadott bennünket. Kődös-cseper-

gős ég borult fölénk, de az egymásra talált testvériség, a lelkekből kölcsönösen kisugárzó szeretet s a régi kedves Losonc viszontlátásának öröme világosságot, fényt, napot varázsolt körénk és mosolyogva indultunk az Egylet otthona felé s az utcán járók-kelők közül nem egy visszafordult a lelkes kis asszonyküldötségek után.

Azoknak kellett volna látni ezt a szeretetünnepélyt, akik — felelőtlenül — a ragadós nyúlós- szétmálló gumicsizma, olcsó rizskása és bors s még egy-más csehporhíntessel kapcsolatban, egyes viszszerült magyarak vegyes hangulatáról mernek rémhíreket terjeszteni, — hogy hiába volt minden ravasz szemfényvesztésük, ha a legszentebben, a legdrágábban hazatartás érzésükben, nemzet-erkölcsi szabadságukban megbabóáltak, megérváltak és minden gyűlölet volt előlük, ami magyar.

Tosonciánál szorosan a szél, amikor az iszonyú udvaros öszezongás, hűlést, rebegő szegényeket magtársítás és a tanácsteremben várakozó, táján teljes számu meghatódott, átszellemült arcu nőegyleti fogakkal találunk magunkat szemben, kiz kitoró lelkesedéssel köszöntöttek. Személyenként könnyes szemekkel üdvözölték, kezeinket szorongatták s minddegyiknek volt szava, mondanivalója, vagy valami panasza számunkra.

Szem nem maradt szárazon, sokan bangosan zokogtak Traum Peter esperes és Kis Lajosné elnök mély lélekből jövő, gyönyörű, beszéde alatt. Majd előtértek

az öreg nénikék — igazán nagyon rászorult, méltó segélyezettek — és hulltak az áldozatos szeretet-rózsákból átváltozott élelemcsomagok a boldog anyókák kötényébe, kosarába, szatyorjába, hogy sokan alig bírták el a fenyőgallyal díszített 7 és fél kilós szeretetsomagot.

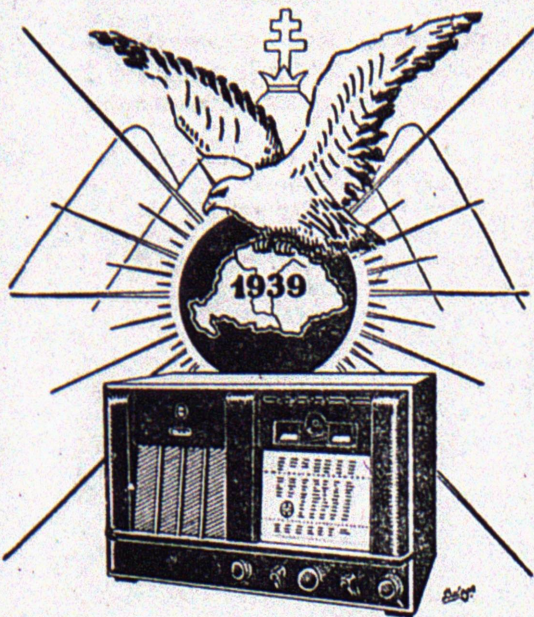
S odafönről az Égből mosolyogva nézte ezt az irgalmasszívü Királyasszony, a szegények szerelmese és szórta le áldását azokra, akik adományaikkal elősegítették az ő rózsacsodájának ezt az allegóriáját. Még 50 P. készpénzt is tudunk adni gyermekcipőkre, mit Kraft Jenő titkárunk közvetítése által előző napon kapott Egyesületünk.

A h. egyházi igazgató köszönő szavai után fejeződött be a lélekemelő ünnepség, amikor az Elnökasszony, dr. Gilier János országgyűlési képviselő s Losonc városi hármánvibiztosának felesége hívott meg akasukra és vendégeit meg, anonszithatatlan szeretettel bennünket.

Eirepült a rövid négy óra s amikor vonatunk megindult és kezdőhohogtatással bucsúztunk a kedves losonci asszonyokkal, a sok fogalmatást testileg talán isse letáradta — de még ebben annál inkább felrisszve, megújulva s felburzduva emlekeztünk vissza a felelthetetlen délutánra és még inkább megerősödött bennünk a hit, mely Nőegyletünknek is irányelve, hogy: legfőbb jöcselekedet a földön a felebaráti szeretet.

Salmaika Mihályné.

SZEBB MAGYAR JÖVŐT
BOLDOG UJÉVET
kíván a

Standard Radio

Birtokpolitikánk és a gazdasági erők jobb kihasználása.

Irta: TELEKI MIHALY gróf
m. kir. földművelésügyi miniszter.

A vezetésem alatt álló földművelésügyi minisztérium munkája oda irányul, hogy a mezőgazdaságban érvényesülő erők minél jobban kihasználtsanak. Nyugodt lelkisemmel állíthatom, hogy ezen a téren, a törvényes keretben belül a lehetőségeket, a rendelkezésünkre álló eszközöket jól kihasználtuk és felkészültünk a legközelebbi törvényerőre emelkedő javaslatok alapján az ütem gyorsítására is.

Szociális követelmények mélyreható intézkedéseket követelnek. Mi ezeket ki fogjuk elégíteni, de nem tévesztjük szem elől azt sem, hogy a magyar földnek többet kell termelnie, mert enélkül elvész a szociális haladásnak és a nemzetvédelem fokozásának anyagi alapja. A föld felosztása és a szociális igényeket kielégítő, újabb megterhelések, amelyeket a földbirtokos társadalomnak kell viselnie, hiábavaló áldozatok lennének, ha a gazdasági erőket, az emberi munkát, a földet és a termésből megtakarított tőkét ugyancsak nagyobb mértékben, racionálisabban ki nem használnánk.

Az újabb földbirtokpolitikai intézkedések a földhözjutatást jelentékeny mértékben elősegítették. 1936. július 1-től 1938. november 30-ig, 29 hónap alatt összesen 40.366 kat. holdat szereztünk meg földbirtokpolitikai célokra és ennek 86,2 %-a tulajdoni juttatás, vagy kishaszonbérlet címén már a juttatottaknak birtokában is van. Ezenfelül a haszonbérleti szerződések felülvizsgálatával újabb 25.890 kat. holdat juttattunk kishaszonbérletnek. Összesen tehát 66.256 kat.

Mágnás Miska az Üveggyárban.

Az üveggyári Olvasókör új kulturális karácsony első ünnepén operett előadást rendezett, melyen a gyár műkedvelő-gárdája a Mágnás Miskában mutatva be rátermettségét és ügyességét, — őszinte sikert aratva.

A színháztermet zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség élen Szenté László és Köhl Oswald igazgatókkal, a tisztviselőkkel és hozzátartozóikkal. — Évek óta ez volt az első megmozdulása az üveggyári műkedvelőgárdának és így érthető varakozással nézett a közönség az egész estét betöltő operett előadás elé. A szép és őszinte siker ezt a várakozást teljes mértékben be is váltotta. Nem könnyű feladat műkedvelőkkel operettel rendezni, mert nemcsak az ügyes játékot mulik a siker, az operettnek ének és táncudassal is rendelkezni kell a szereplőknek. Szécsi József karnagy, aki a rendezéshez, de gondos munkáját végezte, ügyesen választotta meg a darabot, mert a Mágnás Miska egyike azoknak a régi jól bevált operetteknek, amelyben a becsületesen felépített és megírt szöveg kivül hangulatos, csupa melódiával tell

hold juttatása tekintetében történt intézkedés és ennek során több, mint 13.000 földműves család részesült földtulajdonban, vagy kishaszonbérletben.

Általában azt panaszolják, hogy az állami akció teljesen megakasztotta a magánparcellázást. Ez azonban téves állítás, mert a magáningatlan eldarabolások száma és területe is állandóan emelkedik. Az 1936/37. költségvetési évben 16.086 kat. holdat 1937/38-ban pedig 27.837 kat. holdat daraboltak fel magánosok, míg a rendelkezésre álló adatok szerint, a most folyó költségvetési évben, ez a szám ismét jelentékenyen emelkedni fog. A földbirtokpolitikai intézkedések tehát az ingatlaneldaraboló földforgalmat nem csökkentették az országban, sőt ez a forgalom egyidejűleg emelkedik.

A juttatások eddigi keretében is gondoskodás történt arról, hogy azok, akik tőke hiánya miatt gazdálkodni nem tudnának, kishaszonbérletekben részesüljenek.

A kormány földbirtokpolitikai programja ezt az elvet még nagyobb mértékben kívánja szolgálni és módot ad arra, hogy már a most beköszöntő évtől kezdve évente mintegy 150.000 holdig terjedő területet használjunk fel kishaszonbérletek alakítására. Erre a célra elsősorban a rosszul művelt, vagy parlagon heverő birtokokat minden korlátok nélkül vesszük igénybe. Másodsorban az idegen állampolgárok kezén levő földet használjuk fel és azokat, amelyeknek sorsa a társadalmi egyensúly helyreállítása érdekében hozott törvény rendelkezéseivel van kapcsolatban, továbbá a részvénytársaságok és bankok birtokait, valamint a kötött birtokokat. Csak utolsó sorban nyúlunk hozzá az ősi birtokhoz és különös tekintettel leszünk a középirtokok fenntartására.

A nemzeti termelés szempontjából a közép- és a nagyirtokokra fontos feladatok hárulnak. Ezeknek a birtokoknak létjogosultsága abban a mértékben emelkedik, amilyen mértékben tamaszai a magyar gazdaságnak.

A közép- és nagyirtokokon a gazdasági alkalmazottak jobb szociális helyzetét kell szorgalmaznunk. Különös figyelmet kell fordítanunk az egészségi és családvédelmi szempontból kifogástalan cselekedések létesítésére.

Az agrárszociális programunk keretében a munkabér színvonalának, a munkások egészségügyi, családvédelmi és más szociális igényeinek kérdését állandóan figyelemmel kísérjük, de ezeknek a szempontoknak fokozottabb érvényrejtetésével gondoskodni kívánunk arról is, hogy a birtokos teherbíróképesége emelkedjék.

A kormány árpolitikája arra irányul, hogy a termelés jövedelmezősége biztosíthatóság és a gazdákat megóvjuk a konjunkturális árhullámzásoktól.

A mezőgazdaságban dolgozók kereseti viszonyainak javítása végeredményben arra vezet, hogy az országban termelt elsőrendű közszükségleti cikkek fogyasztása emelkedik, a gazdasági vérkeringés fokozódik és a termelési költségek csökkennek. Ezen az uton haladunk, ezt a célt kívánjuk elérni és hisszük azt, hogy az új esztendőben örömdetes eredmények fogják bizonyítani programunk helyességét.

muzsika köti le a közönséget 3 felvonáson keresztül.

Az összes szereplők dicséretére váljék elsősorban — a műkedvelőknek nagyon fontos — kifogástalan szereplésük és szinpadai felegyelttség. Ez adja meg a biztonságot a szereplőknek és a zökkenő nélküli lejáttszást a darabnak. Egy percig sem állt a darab, mert a szereplők minden jelenetben öntudatosan állották meg a helyüket. Eisd helyen kell megemlékeznünk a Marcsa szerepét alakító Kazareczky Rózsikáról, aki az egész előadás főerőssége volt. Játéka biztos, közvetlen és természetes. Az ének és táncszámokban teljes biztonságot áruolt el, a szinpadon otthonosan mozog. Jól megérdemelt őszinte tapsokat kapott partnereivel együtt a Miskát alakító Oó Lajossal, aki ügyefogyott groteskséggel megrajzolt szerepét jól fogta fel és ügyesen játszotta meg. Kár, hogy helyenként különösen a Ch a p l i n utánzással, tuljázotta magát. Egyébként méltó partnere Kazareczky Rózsikának, akivel bizonyára még több ször lesz alkalom tehetségüket a salgótarjáni közönségnek bemutatni. Szép és megérdemelt sikere volt a csinos és kellemes hangú Schink Mancikának Roila grófnő szerepében. A nehéz és biztonságos igénylő énekszámokat is át-

Ságújfalu

derék földműves és bányamunkás népe ünnepélyes keretek közt emelte fel a múlt vasárnap áldozatos adakozásból karácsonyra tető alá került új kedves temploma tornyának ragyogó keresztjét. Egyházi áldás után dr. Horváth József a láradhatatlan alkotó plébános adott hálát Istennek Szent István s a világhongresszus évében nyert csodás kegyelméért — keserű rabságból szabad hazánk keblére ölelt 1 millió testvérért, a plébániáján a vallás és agrárminiszterek megértő támogatásával, a hívek lelkes munkájával épült 4 iskoláért s mindennek koronájaként tető alá hozott szép templomért. Kívánta a hercegprímás, Soldos főispán, Baross alispán, Sztojkovits főbíró, Bérczy főtanácsos s a Bányá, Quirin vezérigazgató s az Acélgár, Zpáifalvai üveggyár s a számtalan névtelen adakozó hívőre Isten áldását. Dr. Sztojkovits József a hívek s a járása érdekében buzgón alkotó főszolgabíró a sötét feihős mozgósítás dacára csüggedést nem ismerő, elutasítást nem tűrő, a kitűzött templomépitő célt szívós munkával elérő lelkipásztor buzgóságához ígerte a hatóságok és jóvá tett nép további támogatását. Utána a keresztanyaságot vállaló Salgótarjáni Szent Erzsébet nőegylet nevében a férjeikkel együtt, megjelenő dr. Kiss Lajosné közjegyzőné elnök s dr. Schreiner Jenőné bányatanácsosné társelnök helyezték el remek nemzetiszin szalagos koszorúkat finom női buzditó beszélők kíséretében a lelkes női gárda pénzadományát hozva s továbbit ígérve. Radics főtanító a gyűjtésben, agítálásban éjt nappallá tevő plébánosra kívánt áldást s ígerte, hívek ragaszkodó szeretetét, a templom befejezési munkáját, Karancsság, Etes, Szalmatercs, Kishartyán 2000 híve lelkesen tett hite s hazája mellett szent fogadást.

Hírek és különfélek

Ujévtől kezdve...!

— Ujévtől kezdve nem dohányzom! — mondotta a héten egyik kedves barátom s erre a kijelentésre eszembe jutott, hogy ismét elérkeztünk egy időponthoz, amelyhez az emberek valamely elhatározást, fogadalmat, változást, fordulatot kötnék. Ilyen időpontok, varázslatos napok a hétfő, a hónap elseje és leggyakrabban az ujév.

— Hétfőtől kezdve új életet élek!

— Elsejétől kezdve takarékos leszek.

— Ujévtől kezdve... pld. nem írok többé az „A Munka”-nak, az olvasók legnagyobb örömeire!...

Ujév! Sokan, nagyon sokan várnak jó magammal együtt erre a napra, hogy valamit elkezdjünk. Valami mást, valami egyebet, mint eddig volt, mást, mint ami az öreg bozontos Szilveszterrel elmerül a múlt ködébe.

Tehát ujévtől kezdve...!

Álom száll a szívemre, tündérszép,

BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KIVÁN

ERDŐS-HIRDETŐIRODA

Budapest, VI., Teréz-körut 35. sz.

csodálatos álmom, virágos, aranycsillagos edes álmom. Mi volna, ha mi, emberek, összefognánk és elhatároznánk, hogy Ujév friss, vidám, zengő napjától fogva mások leszünk, mint aminők eddig voltunk. Hogy szeretni fogjuk egymást, hogy nem bánjuk többé egymást, hogy a megértés, a jóakarát fog vezérelni ezután bennünket. Hogy az Igazság hű fiai leszünk, akár egyesekről, akár nemzetekről van szó és ennek az Igazságnak a tiszteletében, imádatában telik el ezután az életünk. Hogy kiküszöböljünk életünkéből, vágyainkból, törekvéseinkből mindent, ami visszavonást, egyenetlenséget idézhet elő. Hogy szeretni fogjuk ujévtől kezdve a napot, a léget, a test, a lélek szabad mozgását, mindazt, ami szép, ami jó, ami emelkedett és — elfelejtjük, eltemetjük a gyűlöletet. Hogy megfordítjuk a mai általános szabályt, mely szerint az emberek szépek akarnak lenni és jól élni, — mi ujévtől kezdve jók akarunk lenni és szépen élni.

Ujévtől kezdve...!

Tartok tőle, ha létre is jönne ez a világelhatározás, pár nap mulva póthatározatot hoznánk mi, szegény, gyenge, gyarló emberek. Elhatároznánk, hogy elhamarkodtuk a dolgot. Elhatároznánk, hogy: mindezt a szépet, nemeset megvalósítjuk majd a jövő Ujévtől kezdve, mint a dohányzást elhagyni akaró, kedves barátom is valószínűleg így másítja meg elhatározását s mintahogyan szintén valószínű, hogy e lap igen tisztelt Olvasói sem fognak még megszabadulni ettől az ujévtől kezdve a cikkeimtől. (—ány.)

Főispánunk kinevezése. A kormányzó úr a belügyminiszter előterjesztésére dr. Soldos Béla főispánt a vármegye közgazgatása ideiglenes egyesítéseinek megszűnése folytán ettől az állásától felmentette és Nógrád vármegye főispánjává kinevezte. A vármegye közönsége körében ez a kinevezés osztatlan örömet keltett.

Eljegyzés. Takács Gabi és Gémesi József gimn. tanár jegyesek.

Eljegyzés. Ifj. runyai dr. Söldos Béla Gömör—Kishont vármegye szolgabírája, runyai dr. Söldos Béla Nógrád vármegye főispánja, földbirtokos és felesége márkus és hatizfalvi Máriaassy Lili fia, eljegyezte báró Weissenbach Ilonát, báró Weissenbach Iván Somogy vármegye főjegyzője, földbirtokos és felesége kispásztlyei és pásztlyei Pásztlyei Ilona leányát.

Dr. Serédi Jusztinian bíboros hercegprímás Ferencz István somoskőújfalusi r. k. plébános, litkei plébánossá nevezte ki, míg a somoskőújfalusi plébánia vezetésével Mácsay Imre gimnáziumi hit-tanárt bízta meg.

Halálozás. Karancsberényben dec. 24-én este meghalt malomszeghi Légrady Angelika urhölgy. Temetése dec. 27-én d. e. 11 órakor volt a karancsberényi templomból. A temetést Horváth László karancskezii esperes végezte, aki a temetés előtt gyászistentiszteletet is celebrált és megható beszédben bucsuztatta a jólelkű urnót, akit a családi sírboltban temettek el nagy részvét mellett.

Hadirokkant-temetés. Kistereyén meghalt 24-én Nagy János hadirokkant kistrafikos, az ottani HONSz-fiók elnöke. Régi harctéri sebe ujult ki a lábán és oly mértékben, hogy operálni kellett. Balasagyarmaton megoperálták, lábát térden felül levágták, de 3 napi nagy szenvedés után szíve teljesen elgyengült és haldokolva szállították Kistereyére. Temetése, melyet Horváth Gyula esperes végzett, igen nagy részvét mellett folyt le 27-én d. u. fél 3-kor. A nagy hideg dacára nagyon sokan jelentek meg a temetésen nemcsak Kistereyéről, hanem városunkból is. Megjelent a temetésen a salgótarjáni hadirokkantak küldöttsége is és babérkoszorút helyezt a ravatalra. A temetőben dr. Lapsánszky János, a helyi csoport elnöke bucsuztatta a hadirokkantak nevében a sokat szenvedett bajtársat, akít felesége és leányán, férjezett Vajda Gézánon kívül kiterjedt rokonság gyászol.

Boldog újévet

kíván kedves vásárlóinak
és megrendelőinek

VÉGH KÁLMÁN

Fehér karácsony. Mint egy meghallgatott imádság, olyan volt az a pillanat, amikor karácsony ünnepének reggelén az ablakon át kitekintettünk s az előző nap komor eszűhataga helyett csillogó fehérségben láttunk meg mindent. Mint egy meghallgatott imádság, igen, olyan volt az a pillanat, — Isten letekintett a világra, letekintett reánk: és megsajnálta bennünket. Ugy sajnálta meg, ahogy az apa szánja meg rakoncátlan gyermekét, akinek büntetésből meglagadta egy nagy kérését. Ó, ha fehér karácsonyunk lenne, így sóhajtottunk százszor és ezerszer, de a felhők másképp akarták s ontották az esőt szakadatlanul s bele kellett törődnünk, hogy karácsonyunk fekete lesz, fekete mint a gyász, fekete, mint a csillagtalan éj, holott ezen az éjszakán a mennybolt helyett idelenn a földön ragyogtak a csillagok: a békecsillagok, szereltescsillagok, gyermekszem-csillagok. És Isten letekintett a koromsötét, fekete földre. Talán meglátott valamit bennünk, a szívémben, a gondolatainkban, valamit, amit még mi magunk sem tudunk: a jószágunk egy parányi villanását, vagy azt a gyermeki áhítatot látta, mellyel a karácsonyünnepe készülünk. Vagy tán csak annyi történt, hogy Isten — mint mindig — most is jobb volt hozzánk, mint amilyenek mi vagyunk Hozzá. Egy megérő, jószágos, szigorúságban is bölcsen szelíd apa mosolyával, sóhajtott egyet, legyintett a kezével és szólt: legyen meg az örömeitek, gyermekeim, legyen fehér a karácsonyotok, ugysis annyi feketeség legyen körülötletek és bennetek. Sójajtott, mosolygott és megindultak a hópelyhek. Ami fekete volt, fehérre vált, ami fénytelen volt, ragyogni kezdett és Atyánk tán azt reméli: Adafenn, hogy amint körülöttünk, úgy bennünk is fehérre változik minden... (—any.)

A Salgótarjáni Balassa Bálint Társaság február hó 1-én tartja reprezentatív, nagy műsoros estjét az Ipartestületben.

Halálozás. Szilberleitner Emil ny. járásbírói irodatiszt 61 éves korában Budapesten elhunyt. A megboldogult hosszú időn át a helybeli járásbíróiságon teljesített szolgálatot. Temetése 27-én d.u. 3 órakor volt a rákosi temetőben.

A losonci öregdiákok dec. 18-án találkoztak Losoncon. A találkozás az egész város közönségének óriási érdeklődése és nagy szeretete mellett folyt le. Megkoszorúzták az öregdiákok a honvéd és Kármán emlékműveket, az elhalt tanárok és diák hősi halottak sirjait. Megilletődve vonultak be az ősi gimnáziumba, ahol gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy évenként két jól érettségizett diáknak főiskolai tanulását fogják anyagilag elősegíteni.

Szebb jövőt és boldog új évet kíván az ország összes rádióhallgatóinak a Standard Villamosági Részvénytársaság. Kívánjuk, hogy az elkövetkező évben sok-sok kellemes hírt hallgathassanak a Standard adóállomások éterhullámain keresztül Standard rádiójukkal.

Közigazgatási hír. A felvidék visszacsatolása következtében Hontvármegye Barsvármegyével egyesül Bars—Hont közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék címen Léva székhellyel. Hontvármegyéből Nógradvármegyébe jutnak a következő falvak: Apátujfalu, Bátorfalu, Csáb, Dacsókeszi, Erdőselestény, Ipolybalog, Ipolyharaszt, Ipolykeszi, Kiscsalomja, Kóvár, Leszenye, Lukanénye, Nagycsalomja, A katonai közigazgatástól Losoncon dr. Baross József alispán és pelczér Aladár számvevőégi elnök, Zsélyen Benke Béla várm. főjegyző és Debreceni Márton tb. főszolgabíró f. hó 23-án vetették át a közigazgatást. A belügyminiszter Gömör—Kishont vármegyébe szolgabíróvá kinevezte ifj. dr. Soldos Béla tb. szolgabíró.

Minden háztulajdonosnak
és jóakarómnak

Boldog Újévet Kívánok!
SZITÁR DÁNIEL
kéményseprő-mester.

Dr. Vilmon Gyula m. kir. tisztiorvos távozása.

A város és vidék társadalmának minden rétege igazi fájdalommal veszi tudomásul, hogy dr. Vilmon Gyulát, a kiváló orvost és szónokot, a szociális gondolkozású és melegsívű embert a belügyminiszter Érsekújvárra Pozsony és Nyitra vármegyék tisztifőorvosává nevezte ki. Dr. Vilmon Gyula f. é. szept. óta mint közegészségügyi tanácsadó és szervező a katonai főparancsnokság mellett működött. A város közönsége már előre félt, hogy ez az alkalom bizonyára módot fog adni az illetékeseknek arra, hogy dr. Vilmon Gyula kiváló képességeit felismerjék, ami egyúttal azt is fogja jelenteni, hogy képességeinek megfelelő tágabb terepnumot kap.

Igy is történt!

Szerdán és Csütörtökön városunkban tartózkodott, ahol egy szűkebb baráti társaságban bucsúztatták Vilmon Gyulát, akit P. Réz Marián köszöntött megindítóan mélyszéges szavakkal, mint nemcsak a beteg testnek, hanem a lelkeknek is gyógyítóját, orvosát.

Az üdvözlésre megilletődve válaszolt Vilmon Gyula, aki megköszönte a sok szeretetet, ragaszkodást, amelyek neki legkedvesebbet, kedvet adtak a munkához és igaz. lélekből jelentette ki, hogy a Salgótarjánban mindenkit szeretett.

(Januárban költözködés végett még visszatér dr. Vilmon Gyula, akitől lapunk hasábjain akkor bucsuzunk el. Szerk.)

Visszapillantás a magyar véderőalkotmány történetére.

A fegyveres erő az ország véderőalkotmányán épül fel. Utóbbi határozza meg annak nagyságát, nagybani összetételét, valamint mindama áldozatok összességét, amelyeket az állam polgárainak a fegyveres erő megeremtése és fenntartása érdekében viselniük kell. E téren törvényerejű rendelkezésekre van szükség, amelyek végeredményben az illető ország véderőalkotmányát képezik. Nem lesz talán érdektelen, ha a magyar véderőalkotmány történetén végigtekintünk.

A honfoglalás korában hadiszervezetünk alapja a törzsszervezet volt, amely minden alkalmas szabad embert katonakodásra kötelezett. A fővezéri tisztelet a fejedelem töltötte be.

Szent István nevéhez fűződik a kalandozások beszüntetése és az addig nomád életet élő magyarok letelepítése. E telepek szabadjai voltak a katonakötelesek. Miután a telepek rendszerint várak körül alakultak ki, utóbbiakat az akkori hadügyi szervezet új alapjának tekinthetjük. A földbirtok nagyrésze a király kezében összpontosult, aki kimagasló vitéziteteket földdel jutalmazott. A birtokadományozás nyomán alakult ki a hűbériesség bizonyos neme, — a tulajdonképeni nyugati hűbériség nálunk ismeretlen fogalom volt — amely a föld hasznélvezete ellenében vállalta a katonakodást.

A tatárjárás szomorú következményei kényszerítették VI. Béla királyt, hogy a kipusztult harcok váraként helyébe földműveseket telepítsen. Ezek a telekjobbágok szolgáltatással járultak hozzá a honvédelem szükségleteinek előteremtéséhez. A harcosokat természetesen nem pótolhatták, ami azután később fokozatosan a zsoldos rendszerekhez vezetett.

Nagy Lajos az ősiség bevezetésével a nemesség elszegényedésének igyekezett gátat vetni, hogy honvédelmi kötelezettségeiknek továbbra is meg tudjanak felelni.

A katonakötelezettség kiterjesztését jelentette Zsigmond király 1435. évi dekretuma, amely pontosan megszabta, ki mennyi katonát köteles állítani.

A mindinkább fokozódó török veszedelem a honvédelem ügyét erőteljesen előrevitte. Mérőföldkövet jelent ezen az uton Mátyás király uralkodása, aki azt tartotta, hogy minden alkalmas polgár egyúttal katonaköteles. Emellett békében zsoldos hadserege is volt. Mátyás király hadseregének létszáma 1475 körül, amikor Magyarország 4 milliós népessége Angliáéval volt egyenlő, elérte a 163.000 főt.

Mátyás halálával hadserege is felbomlott. Hiányzott a kemény kéz, amely a főurakat kötelezettségeik betartására szorította volna. A török veszedelem felismerésével hoztak ugyan különböző határozatokat, azonban a honvédelem nem sok hasznát látta ezeknek. A következő évek a mohácsi vész lett.

A török hódoltság kezdetével az ország területe három részre szakadt. A Habsburgok a törökök féken tartására kiépítették a végvárak rendszerét, melyet a mezei hadak és a várőrségek védtek. A mezei hadak alkotó elemei a királyi haderő és a nemzeti hadsereg voltak. Végzettség esetén az egész parasztságot fegyverbe lehetett szöliítani. Jelentékeny szerephez jutottak az idegen zsoldosok is.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a mohácsi vész után önálló hadügyünk visszajelődésének indult. Hiába szólalt fel Zrínyi Miklós, a szigetvári hős dédunokája, az önálló magyar nemzeti haderőt életre

kelteni nem tudta. A törököt a császári hadak verték ki, aminek politikai visszahatása nem is maradt el. Buda törökökre jutása után Erdély önálló fejedelemség lett. Hadereje az állandó és a felkelő seregből állt. Előbbi fenntartásához a magyarok, székelyek és szászok közösen járultak hozzá, az összegyűlt pénzen azután zsoldosokat tartottak.

Hadügyünk fejlődésének további fontos mozzanata az állandó hadsereg bevezetése. Sajnos, nem a magyar nemzet kezdeményezte, hanem az uralkodó. Az 1715. évi VIII. t. c. reguláris katonaság, vagyis állandó hadsereg felállítását rendelte el, amely egészen az uralkodó volt. Az országgyűlés szerepe mindössze arra korlátozódott, hogy a szükséges emberanyagot és pénzt rendelkezésre bocsátotta. Ezt a hadsereget tehát önálló magyar nemzeti haderőnek nem tekinthetjük. Az uralkodóhoz és a bécsi kormány beolvastási törekvései mind határozottabb formát kezdtek ölteni, ami ellen a magyar nemzet állandóan felemelte ugyan szavát, a haderő fenntartásához szükséges eszközöket azonban továbbra is megadta.

A politikai harcok a magyar hadügy megszervezésére és felépítésére kedvezőtlen hatással voltak. Az országgyűlés igyekezete oda irányult, hogy hosszú időre ne kösse le magát az uralkodóval szemben és így módja legyen a hadügyi terén hozandó további áldozatok fejében mind újabb és újabb nemzeti követelések kielégítését elérni. Így pl. az 1807. évi országgyűlésen követelték a magyar vezénylési nyelvet, a katonai tisztségeknek magyarokkal való betöltését. Emelést érdemel az 1827. évi VII. dekretum, amely a Ludovika Akadémia szervezésével foglalkozik, továbbá az 1830. évi IX. törvények, amely 48.000 ujoncot ajánlott fel és kimondta, hogy a magyar és hatarőrezredek élén csak magyar tisztek állhatnak.

Az 1848. évi XXII. t. c. megszervezte a nemzetőrséget, amelynek vagyoni cenzus alapján 20 és 50 éves életkor között minden magyar állampolgár tagja volt. A szabadságharc súlyát a nemzetőrség és a cs. és kir. hadseregnek az ország területén álló csapatai viselték. Emellett a magyar kormány nem feledkezett meg szabadságharcosok és a népfelkelés felállításáról sem.

A világháború fejezetét hazánkban az abszolútizmus korszaka követte, melynek az 1867. évi kiegyezés vetett véget. Ezzel időszzerűvé vált a katonai kérdések rendezése is, ami az 1867. évi törvényekkel vette kezdetét. A fejlődés további folyamata a közös hadsereg és ezzel párhuzamosan a magyar honvédség kiépítéséhez vezetett. Ezekkel kezdte meg és fejezte be a volt monarchia utolsó nagy küzdelmét. A véderővel kapcsolatos összes törvények, melyeket ebben az időszakban hoztak a volt Monarchia két államának közjogi barcai közepette jöttek létre és magukon viselik ennek a harcnak minden következményét. Nem utolsósorban ennek tudható be, hogy a Habsburgok birodalma felkészületlenül kezdte meg élet-halál harcát.

A világháború, bár borzalmasan megcsontította, visszaadta hazánkban teljes állami függetlenségét. A békediktátum béklyóitól megszabadulva Magyarország az előtt a kérdés előtt áll, hogyan szervezze meg végleges formában legfeljebb kincsenek, állami önállóságának legbiztosabb zálogát, az önálló nemzeti hadsereget.

A dec. 18-án tartott városi képviselőtest. tag választáson a következők választották meg: Az I. ker. P. Réz Marián, Hettich Péter, Zagvai Béla. II. ker. Kovács Lajos, Zsiday István, Hegedűs Gyula. III. Kuchinka Gyula, Szenté László, Góró Andor. IV. Karattur Antal, Buckó Gábor, Katona László, Tamás József. V. Farkas Árpád, Tarnay Kálmán. Pótagok: I. Telek József, Mayer Károly. II. Fekete Károly, Balogh István. III. Győre Sándor, id. Papesch János. IV. Horváth Károly, Eckert Róbert. V. Telek József.

Az illavai magyar foglyok nehez sorsának enyhítésére juttatott adományokat, nevükben és ezuton is testvéri szívvvel köszöni

a M. N. sz. P. Hungarista Mozgalom Salgótarjáni Szervezete.

A bocsárlapújtói r.k. Leánykör dec. 21-én, lélekemelő szép műsoros karácsonyaünnepélyt tartott. Somoskőy Miklós hitoktató szép buzdító beszédet intézett az egybegyűlt Leányköri tagokhoz és vendégekhez, s megköszönte a szegények számára összehozott ajándékokat. A műsor végeztével ajándék (szeretet csomagok) kiosztás volt. A műsor énekszámaikat Drávay Aladár igazgató tanította be. A szépen sikerült műsoros karácsonyaünnepélyt Estély Mária áll. tanító a Leánykör vezetője rendezte.

Bányamozgó híre. A baglyas-aljai és pálfalvai bányamozgók újév napján, szokásos előadásuk keretében a „KEM VAGYI” című, grandiózus és izgalmas filmet mutatják be közönségüknek Lida Baarova és Mathias Wiemann-nal a főszerepben. Kiegészítő műsor: „Kisdedek olimpiája” c. kulturális, „Ezer színű vadnyugat” c. színes film, valamint a Paramount és Magyar világhíradók.

A Credó 17-iki előadásán felülizettek: Salgótarjáni Községben. igazgatósága készpénz és szén 50 p. Dr. Förster Kálmán 5 P, Buckó Gábor 3 P, Csomor Mátyás, Darázs György, Galántay János, dr. Jánossy Ödön, dr. Lapsánszky János, Takács Ferenc, 1—1 P, Lőrinc József, dr. Zalán Endre 2—2 P, N.N. 7 P, N.N. 1.50P, özv. Nyulászné 60 fill. Hálás köszönettel nyugtázza a Rendezőség.

Eladó Kóvár-u. 20. sz. alatt levő ház, szoba, konyha, éléskamra, kert. (Érdelklődni lehet Kalocsai Jánosnál. Tátra-utca 35.

APOLLO MOZGÓ STARJÁN

December 30-án este 8, 31-én Szilveszterkor este 7, és fél 10 órakor. 2 film egy műsorban!

NEM FÉLEK SENKITŐL

Harold Lloyd burleszkje.

RIÓI KESELYŰK

Vadnyugati történet!

1939 január 1-től 4-ig.

Nagyszerű magyar film!

BESZÁLLÁSOLÁS

Szelecsny Zita, Páger A. Kleg. Híradó.

Január 5-én és 6-án

AZ OXFORDI DIÁK

Fősz.: ROBERT TAYLOR

Hirdetmény!

Az Aspirin-tabletta világszerte ismert és kedvelt szer meghűlés, fájdalmak, reuma és influenza ellen.

Az Aspirin-tablettát gyakran utánozzák, de sohasem sikerült annak minőségét, tisztaságát és kiváló tűrhetőségét elérni.

Óvakodjon ezért az utánozatoktól és ügyeljen a minden tablettán látható "Bayer"-keresztre, hogy tényleg Aspirin-tablettát kapjon.

Ilyen az Aspirin-tabletta:

egyik oldala

másik oldala

Minden más tabletta, amelyen ezek a jelzések nem láthatók, nem Aspirin!

Ezek az Aspirin csomagolások:

eredeti papírcsokó
2 tablettával 24 fillér

eredeti bádogdoboz
20 tablettával 1.80 pengő

1 tabletta ára 12 fillér
"Bayer"-kereszt nélkül nincs Aspirin-tabletta!
Aspirin-tabletták csak gyógyszerárakban kaphatók!

